

Rozemarijn Keuning
Miljö- och vattenenheten
010-223 93 72

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
Epost: n.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av Havs- och Vattenmyndighetens redovisning av uppdrag om generellt stopp för bottentrålning i skyddade områden

Regeringsuppdraget

Av uppdraget framgår att HaV ska utreda och föreslå ändringar i förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (fiskeförordningen), för att genomföra ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen, samt hur möjlighet till begränsade undantag kan ges i förvaltningsplaner. I uppdraget ingår även att sammanställa och beskriva alla befintliga undantag från trålfiskeförbudet både i och utanför marina skyddade områden innanför trålgränsen. Havs- och vattenmyndigheten ska vidare redovisa hur ett generellt stopp för bottentrålning kan införas i övriga svenska skyddade områden utanför trålgränsen och tillämpas även på utländska fiskefartyg.

Påverkan på Gotland

Innanför trålgränsen Gotlands kust.

Sammantaget berörs inte gotländskt fiske nämnvärt av förslaget utifrån det fiske som bedrivs idag. I Egentliga Östersjön, och således runt Gotland, bedrivs i dagsläget ingen bottentrålning i något marint skyddat område innanför trålgränsen. På Gotlands östra kust finns ett sk. inflyttningsområde där trålning medges innanför 4 nm. Dock gäller det endast trålning efter pelagisk fisk, som ofta görs med flyttrål, inte bottentrål även om det är tillåtet.

Hoburgs bank och Midsjöbankarna

Det framgår av remissen att det i Östersjön sker en viss om än väldigt begränsad, torsktrålning inom ”Hoburgs bank och Midsjöbankarna” (Natura 2000). Med tanke på torskfiskestopp kan man anta att bottentrålningen minskat ytterligare i dessa områden. Gällande Hoburgs bank och Midsjöbankarna, som ligger utanför trålgränsen, är enligt remissen målsättningen från HaVs sida att initiera processer avseende fiskereglering med stöd av EU:s gemensamma fiskeripolitik innan utgången av 2020 genom en begäran om uppdrag hos regeringen. Gotländska fiskare bottentrålar ingen fisk i området.

Generella synpunkter på förslaget

Länsstyrelsen håller med om att det finns fördelar med Havs och Vattenmyndighetens befintliga arbetssätt och satsning, där Havs- och vattenmyndigheten kontinuerligt arbetar med fiskereglering i marina skyddade områden. I detta pågående arbete med att se över behov av fiskereglering i marina skyddade områden tas fiskeregleringar fram utifrån vetenskapliga underlag och i samrådsprocesser med berörda aktörer. Det omfattar även reglering av andra typer av fiske förutom bottentrålning, till exempel garnfiske för att minska risk för bifångst av marina däggdjur och sjöfågel. Fördelarna är att man tar ett helhetsperspektiv och utgår ifrån en ekosystemansats i varje enskilt marint skyddat område.

Utgångspunkten att *förbjuda* bottentrålning generellt i marina skyddade områden och istället *tillåta* sådant fiske när det kan visas att sådant fiske inte utgör ett hot mot utpekade bevarandevärden och är förenligt med syftet, innebär en omvänd systematik jämfört med idag. Ett generellt förbud skulle vara förenligt med ekosystemansatsen och försiktighetsprincipen, samt att det är ett steg i rätt riktning med avseende på havsmiljödirektivet där de allra flesta bentiska livsmiljötyper inte uppnår god status på grund av fysisk störning. Länsstyrelsen menar dock att det finns en risk att upparbetat förtroende mellan berörda verksamhetsutövare, myndigheter och vetenskapliga institutioner kan påverkas negativt när man utgår från ett generellt förbud istället för att utgå ifrån respektive områdes förutsättningar och möjliga anpassningar (ex redskapsutveckling). Länsstyrelsen förespråkar därför att Havs- och vattenmyndigheten fortsätter med befintligt arbetssätt inom ramen för plattformen för fiskereglering där man kontinuerligt arbetar med fiskereglering i marina skyddade områden i samråd med verksamhetsutövare, myndigheter och vetenskapliga institutioner.

Arbetet med fiskereglering i marina skyddade områden utgår idag ifrån principen att inte vidta mer kraftfulla åtgärder än vad som krävs för att uppnå syftet med det skyddade området. Ett generellt förbud skulle strida emot denna princip. En annan aspekt med att införa ett generellt förbud i alla skyddade områden innanför trälgränsen är att det kan bli svårare att införa nya skydd då denna föreskrift kan ligga som en stoppkloss för den dialog man vill föra med de som berörs av ett nytt skydd.

Om ett generellt förbud mot bottentrålning i marint skyddade områden införs så ser Länsstyrelsen positivt på förslaget att Länsstyrelsen, i förvaltningsplanen, tydliggör om och i så fall hur bottentrålning kan bedrivas utan att bevarandevärdena, som området pekats ut för, riskerar att påverkas negativt. Länsstyrelsen ställer sig även bakom myndighetens skrivning om att det kan krävas ytterligare arbete med att förtydliga syftesbeskrivningar för dessa skyddade områden, så att det tydligt framgår hur skötselplanen bidrar till att nå syftet med det marina skyddade området och att det är viktigt att berörda myndigheter ges tid och resurser för detta arbete. Det kan annars finnas en risk att hållbart, småskaligt fiske förbjuds genom ett generellt förbud, om inte dessa dokument uppdaterats innan förbudet träder ikraft.

I remissen anges det att enligt 20 § fiskelagen får inte föreskrifterna vara så ingripande att fisket avsevärt försvåras. Eftersom ett generellt förbud skulle kunna medföra att fisket avsevärt försvåras föreslår Havs- och vattenmyndigheten att det utreds om begränsningen i 20 § fiskelagen bör tas bort för att kunna tillämpas som bemyndigande till förbudet. Länsstyrelsen föreslår en omformulering som ger utrymme för det generella förbudet, om

det blir aktuellt, då det kan vara relevant att ha den paragrafen kvar i andra sammanhang. Tas paragrafen bort helt riskerar det att undergräva betydelsen av fisket som en inkomstkälla och kulturarv.

Havs- och vattenmyndigheten anger även i remissen att det inom yrkesfisket är vanligt att fartygen rör sig över relativt stora arealer, varför skydd för en viss del av ett stort allmänt vattenområde skulle kunna ses som ett ganska litet intrång och inte som ”avsevärt försvårande”. Länsstyrelsen vill här poängtera att det inte är alla fiskefartyg som är utrustade eller sjösäkra för att kunna ta sig till andra områden och därmed kan fisket ”avsevärt försvåras”.

I konsekvensanalysen står följande: *”I det kommande arbetet gällande marina skyddade områden så kommer särskild hänsyn tas för små företag enligt EU-kommissionens definition av företagsstrukturer. Om samtliga fiskeföretag som omfattas av förslaget är mikroföretag eller små företag enligt ovan definition behöver det inte tas någon särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning.”* Länsstyrelsen önskar gärna ett förtydligande av påståendet eftersom det är oklart varför ingen hänsyn behöver tas till små företag. Yrkesfisket i Sverige idag består av många små företag som bidrar till Sveriges livsmedelsproduktion.

Allmänt

Bottentrålning är en form av fiske som påverkar havsbottnar negativt. Det är därför mycket viktigt att områden helt fria från störning av bottentrålning kvarstår, så att invandring från dessa områden kan ske till områden där inget skydd mot trålning finns. Även om bottentrålning bör regleras i skyddade områden, måste det finnas förklaringar som skapar acceptans om generella förbud kopplat till fisket ska införas. Är fisket ett hot mot de bevarandevärden som finns i ett skyddat område så ska fisket regleras. Ett skyddat område är utpekade för dess unika/värdefulla undervattensmiljöer och detta ska prioriteras. Utgör däremot fisket inget hot mot de utpekade bevarandevärden, direkt eller indirekt, så bör heller inte fisket regleras i dessa områden. Det är också viktigt med en adaptiv förvaltning av fisket då det är en rörlig resurs. Hur adaptiv förvaltning kan fungera om det införs ett generellt bottentrålningsförbud är en fråga som bör utredas.

De som deltagit i beslutet

Beslutet om detta yttrande har fattats av handläggare för kust- och havsmiljöfrågor Rozemarijn Keuning. I beredningen av ärendet har chefen för Miljö- och Vattenenheten Karin Fager deltagit, samt länsfiskekonsulent Andreas Petterson, handläggare för kust- och havsmiljöfrågor Alexandra Colbing, och handläggare för kust- och havsmiljöfrågor My Mattsdotter Björk.

Yttrandet skickas enbart digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Anders Flanking
Landshövding

Rozemarijn Keuning
Handläggare kust- och havsmiljöfrågor